1. AMAÇ Bu talimatın amacı, antineoplastik ilaçları hazırlayan,uygulayan ,taşıyan kişi ve çevrenin kaza ile ilaca maruziyeti durumunda etkilenmeyi en aza indirecek önlemler almaktır

2. KAPSAM Antineoplastik ilaç uygulanan tüm birimleri kapsar.

3. TANIMLAR

Antineoplastik İlaç: Malign hücrenin büyümesini durdurma ya da geriletme amacıyla kullanılan, diğer bir anlamda bu hücrenin gelişmesini, olgunlaşmasını ya da yayılmasını engelleyen ilaçlardır. Talimatta sitotoksik ilaç olarak da kullanılacaktır.

Dökülmeler: Dökülmeler az ya da fazla miktarda olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Az miktardaki dökülmeler biyolojik güvenlik kabini dışında 5 ml / gr'dan az materyalin dökülmesini içerir ve bu dökülmeler gömlek, çift lateks eldiven ve gözlük giyilerek temizlenebilir. Fazla miktardaki dökülmeler ise, biyolojik güvenlik kabini dışında 5 ml / gr'dan fazla olan materyalin dökülmesini içerir. Bu dökülmelerde döküntü seti kullanılmalıdır. **Dökülme kiti İçeriği:** Döküntü olduğunu belirten uyarı işareti, iki çift pudrasız eldiven, bir çift pudrasız lateks temizlik eldiveni, uzun kollu arkadan bağlı sıvı geçirmez kullanılıp atılabilen bir gömlek, koruyucu gözlük ve maske, emici özellikte iki örtü, galoş, cam kırıklarını toplamak için küçük bir fırça ve kürek, iki adet atık poşet içerir.

4. SORUMLULAR CBÜ Hafsa Sultan Hastanesi Hemşireleri, CBÜ Hafsa Sultan Hastanesi Eczanesi personeli, merkezi kemoterapi ilaç hazırlama ünitesi personelleri, temizlik personelleri, hasta bakıcılar

5. UYGULAMALAR

5.1. AZ MİKTARDAKİ DÖKÜLMELER (5ML/GR' DAN AZ OLAN DÖKÜLME)

5.2. FAZLA MİKTARDAKİ DÖKÜLMELER (5ML/GR' DAN FAZLA OLAN DÖKÜLME)

5.2.1. Bu dökülmelerde dökülme Kiti kullanılmalıdır.

5.2.2. Emici bezler kullanılmalı ve alan izole edilmelidir.

5.2.3. Toz içerikli dökülmelerin temizliğinde ıslak bez ya da havlu kullanılmalıdır.

5.2.4.Tüm kontamine yüzeyler sıvı sabun ve su ile **üç kez** temizlenmelidir.

5.2.5.Tüm kontamine emici bezler ve diğer materyaller, kemoterapi atık kutusuna atılmalıdır.

5.3. BİYOGÜVENLİK KABİNİ İÇİNE FAZLA MİKTARDA DÖKÜLME (150 ML VE ÜZERİ)

5.3.1.Dökülen ilaç temizlendikten sonra kabinin tüm yüzeyleri temizlenmelidir.

5.3.2.HEPA filtrelere bulaşma durumunda filtre değiştirilinceye veya yetkili kişiler tarafından temizleninceye kadar kabin kullanılmamalıdır.

5.4. İLAÇ SERT YÜZEY ÜZERİNE DÖKÜLDÜĞÜNDE;

5.4.1. Kontamine alan, aletler vs. izole edilir.

5.4.2. Hastaların ve çalışanların mutlak güvenliği sağlanır.

5.4.3. Koruyucu ekipman giyilir.

5.4.4. Eğer varsa cam kırıkları fırça ve faraşla toplanır

5.4.5. Emici bez kullanılarak sıvıların çevreye yayılması engellenir(üzeri emici bezle örtülür)

5.4.6. Üç kez sıvı sabun ile temizlenip, Üç kez temiz suyla durulanır.

5.4.7. Silme işlemi dıştan içe doğru (az kontamine alandan daha yoğun kontamine alana doğru) direkt temas etmeden temizlenmelidir.

5.4.8.Ardından alkol dökülerek tekrar silinmesi temizliğin tamamlanmasını sağlar.

5.4.9. Atık maddeler tehlikeli atık torbasına ve kovasına atılarak bertaraf edilir.

5.4.10.İstenmeyen olay bildirimi yapılır.

5.5. İLAÇ HASTA YATAĞINA DÖKÜLDÜĞÜNDE;

5.5.1. Kişisel koruyucu ekipman giyilir.

5.5.2. Hasta odası izole edilir.

5.5.3.Çarşaflar hasta yatağından çıkarılır

5.5.4.Sızdırmayan enfekte atık torbalarına konularak iki kez ve diğer çarşaflara karıştırılmadan ayrı yıkanması konusunda çamaşırhane uyarılır

5.5.5. Temizlik işlemi aynen tekrarlanır.

5.5.6. Atıklar tehlikeli atık kovasına atılarak bertaraf edilir.

5.5.7.İstenmeyen olay bildirimi yapılır.

5.6.HASTA VEYA SAĞLIK ÇALIŞANININ ÜZERİNE DÖKÜLME DURUMUNDA

5.6.1.Kontamine olmuş giysiler,çarşaf ve (koruyucu ekipman)eldiven -gömlek hemen çıkarılmalı

5.6.2. Derinin Sitotoksik İlaca temas eden bölümleri sabun ve bol su ile yıkanmalı

5.6.3. Etkilenen gözü musluk altında bol su ile yada (izotonik) serum fizyolojik ile en az **15 dk.** yıkanmalı
5.6.4.Dökülme-Saçılmaya maruz kalan hasta-personele yönelik kayıt tutulmalı **5.6.5.(**İstemeyen Olay Bildirimi Yapılmalı)ve en kısa sürede tıbbi muayene yapılmalıdır.

5.7.ALINACAK ÖNLEMLER

5.7.1. Antineoplastik (Sitotoksik) ilaçlara maruziyette güvenli doz sınırı olmadığından her türlü maruziyet risk olarak kabul edilmelidir

5.7.2. Vücut sıvıları ile ilgili işlemlerde tüm sağlık personeli ve hastaya bakım veren bireyler eldiven, gömlek giymeli ve gözlük takmalıdır.

5.7.3. Vücut atıklarını tamamen uzaklaştırmak için tuvalet sifonu iki kez çekilmeli, sifon olmayan yerlerde bol su dökülmelidir.

5.7.4. Antineoplastik (Sitotoksik) ajanların vücuttan atılma süresi ilaca ve kişiye göre değişmekle birlikte genel olarak 48 saatlik bir süre kabul edilmektedir: Antineoplastik (Sitotoksik) ajanların çoğu uygulamadan sonraki 48 saat içinde tamamen idrar yolu ile atılır.

5.7.5. Antineoplastik (Sitotoksik) ajanların çoğu uygulamadan sonraki 7 gün içinde tamamen gaita ile atılır.

5.7.6. İlaç uygulaması yapılan hasta ve hastaya bakım veren bireyler evde almaları gereken önlemler konusunda bilgilendirilmelidir.

5.7.7. Kurumun sağlık ve güvenlik programları içinde antineoplastik ilaçların kaza ile dökülmesi durumunda alınması gerekli önlemler yer alması yer almalıdır.

5.7.8. Kaza ile dökülmelerde uygun işlemler konusunda eğitim almış personel tarafından hemen temizlik yapılmalıdır.

5.8.ATIKLARIN YOK EDİLMESİ SIRASINDA ALINMASI GEREKLİ GÜVENLİK ÖNLEMLERİ

5.8.1. Enjektör iğneleri kılıfına geçirilmeye çalışılmamalıdır.

5.8.2. Kontamine atıklar kapaklı delinmeye dayanıklı atık kutularına atılmalıdır.

5.8.3. Atıkların kırılmayan ve parçalanmayan malzemeler olmasına dikkat edilmelidir (örneğin;cam yerine torba serumlar kullanmak v.s)

5.8.4. Atık kontrolünü sağlayan kapalı sistem atık kutusu kullanılmalıdır.

5.8.5. Atık kutusu ilaçların hazırlandığı ve uygulandığı alanlarda ulaşılabilecek uygun yerlere konmalıdır.

5.8.6. Antineoplastik atıkların bulunduğu çöp kovaları farklı bir uyarı işareti ile işaretlenmelidir.

5.8.7. Atıkları toplayıp taşıyan personel eğitimli olmalıdır.

5.8.8. Personel, atıkların toplanması ve taşınması sırasında eldiven ve gömlek giymelidir.

5.8.9. Atıkların kaza ile dökülmesi -saçılmasında **Sitotoksik Madde Dökülmesi Durumunda Uygulanacak Temizlik Talimatı** uygulanmalıdır.

5.8.10. Antineoplastik atıklar yok edilmesi için belediye yetkililerine teslim edilmelidir.Atık teslim edilinceye kadar kapalı ve güvenli bir alanda tutulmalıdır.

5.8.11. Antineoplastik atıkların bulunduğu çöp kovaları farklı bir uyarı işareti ile işaretlenmelidir.

5.8.12. Atıkları toplayıp taşıyan personel eğitimli olmalıdır.

5.8.13. Personel, atıkların toplanması ve taşınması sırasında eldiven ve gömlek giymelidir.

5.8.14. Atıkların kaza ile dökülmesi -saçılmasında **Sitotoksik Madde Dökülmesi Durumunda Uygulanacak Temizlik Talimatı** uygulanmalıdır.

6. İLGİLİ DOKÜMANLAR:

6.1. İstenmeyen Olay Bildirimi

6.2. El Hijyeni Talimatı (EN.TL.02)

6.3. Sitotoksik Madde Dökülmesi Durumunda Uygulanacak Temizlik Talimatı (İY.TL.04)